

Doctrina - Podještědské gymnázium, s.r.o.

Oddíl E – učební osnovy
VIII.2.C

DOCTRINA
PODJEŠTĚDSKÉ GYMNÁZIUM

DĚJEPIS

VIII.2.C – Dějepis

Charakteristika předmětu: DĚJEPIS ve čtyřletém gymnáziu

Obsah předmětu

Vzdělávací obsah předmětu vychází ze vzdělávací oblasti Člověk a společnost Rámcového vzdělávacího programu pro gymnázia, navazuje na výuku předmětu v nižším stupni gymnaziální výuky (včetně Kořenů evropské kultury) a vychází ze spolupráce s dalšími předměty, především ze vzdělávacích oblastí Člověk a společnost a Jazyk a komunikace. Využívá společenskovední poznatky studenta získané v předchozím vzdělávání a dále je rozvíjí.

Vybavuje studenta znalostmi a dovednostmi potřebnými pro jeho aktivní zapojení do života v demokratické společnosti, přispívá k utváření historického vědomí i rozvíjení schopnosti aplikovat dějinnou zkušenost v současnosti.

V dějepisu jsou různými formami realizována všechna průřezová témata, některá jsou integrována do předmětu, jiná realizována formou krátkodobých dílen či kurzů. Osobnostní a sociální výchova, Environmentální výchova a Mediální výchova jsou realizovány v předmětu v příslušných ročnících tak, jak je patrné z poznámek a očekávaných výstupů v učebních osnovách. Také Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech a Multikulturní výchova jsou částečně vkomponovány do předmětu, částečně se stávají náplní dílen rozpracovaných ve zvláštní kapitole ŠVP Student (Den památky obětí holocaustu, Den památky obětí komunistického režimu, Světová náboženství, Kulturně-historický kurz v Praze).

Časové vymezení předmětu

	vyučovací hodina	cvičení
I. ročník	2	X
II. ročník	2	X
III. ročník	3	X
IV. ročník	(3)	X

Organizace výuky

Dějepis je zařazen jako povinný předmět v I., II. a III. ročníku, jako volitelný ve IV. ročníku. Jako povinný je vyučován vždy v celé třídě s využitím audiovizuální techniky. K výuce předmětu jsou využívány odpovídající učebnice a historické atlasy schválené MŠMT.

Součástí předmětu je plnění dlouhodobějších tvůrčích a výzkumných úkolů. Studenti I. ročníku zpracovávají historické podklady pro kulturně-historický kurz v Praze a učí se tak pracovat s prameny sekundární povahy, studenti II. ročníku analyzují vybraný primární pramen z fondů libereckého archivu nebo muzea, studenti III. ročníku si mohou dle vlastního zájmu zvolit i maturitní práci s historickým tématem.

Výuka je doplněna také jednodenními odbornými exkurzemi do Severočeského muzea, okresního archivu, a Krajské vědecké knihovny v Liberci (všechny ročníky dle potřeby).

VIII.2.C – Dějepis

Výchovné a vzdělávací strategie

Dějepisné vzdělání významně přispívá k utváření a rozvoji klíčových kompetencí studentů nejen tím, že je učí chápat současnost v kontextu minulosti a utvářet si realistický pohled na skutečnost, ale i tím, že student vnímá sounáležitost s evropskou kulturou, zvládá základy společenskovední analýzy a historické kritiky a díky orientaci v historické zkušenosti lidstva rozvíjí vlastní pozitivní hodnotový systém, kultivuje vědomí své osobní, národní i evropské a globální identity. Při studiu dějin si studenti osvojují zásady heuristiky i zpracování odborného textu. Prostřednictvím dějepisu jsou vedeni ke všem základním principům chování demokratického občana, k úctě, toleranci, respektu a komunikativní slušnosti.

Kompetence k učení

- výuku koncipujeme tak, aby studenti co nejvíce aktivně přijímali nové poznatky, pracovali s odbornou literaturou, atlasy i primárními prameny
- získané informace třídíme, porovnáváme, zobecňujeme, základní údaje dále zpracováváme formou diskuzních příspěvků, referátů i odborných textů
- vedeme studenty k tomu, aby své badatelské i tvůrčí aktivity dokázali zorganizovat, časově rozvrhnout, aby si dokázali stanovit dílčí cíle i pracovní postup
- učíme studenty kritické práci s textem, na historických příkladech dokazujeme různorodé povahy pramenů, jejich subjektivitu i možné nepřesnosti
- pomocí komparace vedeme studenty k objektivizaci získaných informací, seznamujeme s postupy vedoucími k posuzování věrohodnosti pramene
- vedeme studenty k tomu, aby získané informace dokázali co nejúčelněji využít ve svém studijním i osobním životě, v každé studované informaci nalézáme její aktuální přínos, nové poznatky uvádíme do kontextu s jinými obory či dějinnými etapami
- rozvíjíme studentovu schopnost správně se orientovat ve společenských jevech a procesech, které jsou součástí každodenního života
- vedeme studenta k chápání vývoje společnosti jako proměny sociálních projevů života v čase a prostoru a k synchronnímu i chronologickému posouzení a porovnání těchto proměn
- při popisu i hodnocení historických jevů dbáme na užívání přesných označení a termínů tak, aby se staly součástí aktivní slovní zásoby studentů
- společně hodnotíme každé studentské vystoupení i týmovou práci, student hodnotí sám sebe kriticky, ale bez sebepodceňování, ostatní při hodnocení dbají na vyzdvížení pozitiv, při negativech hledáme společně cestu k nápravě
- různorodými, účelnými, přínosnými a komplexně zhodnocenými činnostmi prohlubujeme studentův zájem o historii, motivaci i pozitivní přístup k učení

Kompetence k řešení problémů

- historická látka nabízí stálé možnosti řešení problémů, proto pracujeme tak, aby studenti sami odvozovali nové historické jevy, promýšleli jejich kauzalitu i důsledky
- při řešení výukových a výchovných problémových úloh využíváme konzultací studentů jak vzájemných, tak s vyučujícími či spolužáky jiných ročníků, pracujeme s odbornou literaturou, internetovými zdroji, využíváme i starších poznatků a zkušeností

VIII.2.C – Dějepis

- vedeme studenty k efektivním pracovním postupům vedoucím k vyřešení problému, učíme je problém segmentovat a analyzovat i volit efektivní způsob a možnosti jeho řešení
- při volbě variant řešení vycházíme z uplatňování různorodých myšlenkových operací, student smysluplně kombinuje heuristické, logické, empirické i tvůrčí postupy, ověřuje si výsledky své práce a porovnává je se známými skutečnostmi
- shromážděné informace a postřehy hodnotíme, porovnáváme a třídíme podle potřeby zadaného úkolu a vytváříme různé varianty řešení, které dále vyhodnocujeme a vybíráme z nich ty nejefektivnější – základem postupu zůstává diskuze nad každým krokem
- podobné postupy volíme i při individuálním řešení problémových úloh, student využívá zkušenosti ze skupinové práce i pro samostatná řešení
- při společných i individuálních činnostech vedeme studenty k tomu, aby uměli vysvětlit a zhodnotit každý svůj názor, aby o něm uměli diskutovat a byli schopni při polemice věcně a správně argumentovat, aby se dokázali inspirovat také variantou či postupem, které sami dříve nepovažovali za správné či přínosné

Kompetence komunikativní

- využíváme při výuce všechny dostupné zdroje informací a komunikační prostředky a vedeme studenty k tomu, aby s nimi uměli efektivně a tvořivě pracovat i bez pedagogického vedení nejen v rámci předmětu, ale i v běžném životě
- v průběhu každé činnosti usilujeme o to, aby student komentoval a vysvětloval svá stanoviska, na kladené otázky odpovídal souvisle, své myšlenky logicky řadil a argumentačně obhájil, aby jeho vyjadřování bylo srozumitelné, kultivované, s využitím bohaté, odborné slovní zásoby
- v průběhu diskuze dbáme na to, aby se studenti vzájemně poslouchali a reagovali na tvrzení ostatních
- při exkurzích, samostatných výzkumných úkolech i tvůrčích činnostech ve výuce využíváme všech dostupných prostředků a forem komunikace (anketa, prezentace, diskuze, dramatizace...) k rozvoji komunikativních schopností studentů
- různé typy studentských projevů na veřejnosti využíváme k uvědomění si nutnosti kultivovaně a správně komunikovat s okolím s vědomím důležitosti vlastní přesvědčivé prezentace
- průběžně pracujeme s historickým dokumentem, na něm učíme studenty chápat text psaný ve starší době, jeho specifika a formální odlišnosti; porovnáváním se současnými psanými projevy si studenti uvědomují, jak se vyvíjelo myšlení lidí, jak se mění slovní zásoba i vnímání skutečnosti
- vedeme studenta k tomu, aby své komunikativní dovednosti efektivně využíval ke spolupráci s ostatními, aby byl ochoten se domluvit, naslouchat a respektovat druhého

Kompetence sociální a personální

- všechny tyto kompetence rozvíjíme při každé činnosti, protože hodiny dějepisu jsou založeny především na vzájemné spolupráci, komunikaci a respektování

VIII.2.C – Dějepis

- vedeme studenty k tomu, aby dokázali přizpůsobit svou práci v předmětu svým schopnostem a možnostem, požadavkům zadání i očekávání pracovních partnerů, aby si utvářeli realistický pohled na skutečnost
- prací ve skupině učíme studenty spolupráci, rozvíjíme jejich schopnost rozdělit si úkoly a efektivně si práci zorganizovat i zhodnotit vlastní přínos společné činnosti
- při exkurzích, projektové výuce i častých pracích ve skupinách volíme složení pracovních týmů tak, aby se zde utvářela příjemná pracovní atmosféra, vedeme studenty k ohleduplnosti a úctě k druhým i sobě samému, využíváme týmovou práci k prohloubení a zkvalitnění vztahů ve třídě
- častou společnou prací přispíváme k otevřenějšímu přístupu studenta, který se nebojí požádat o pomoc a zároveň je sám ochoten nezištně pomoc poskytnout, učíme jej toleranci i empatii
- při společných aktivitách komentujeme přípravu výsledného produktu a diskutujeme se studenty o průběhu a výsledcích práce, oni sami jsou schopni vést a řídit diskuzi, efektivně spolupracují s druhými, oceňují jejich zkušenosti a respektují je
- posilujeme studentovu sebedůvěru, odpovědnost za vlastní jednání i organizační a tvůrčí schopnosti

Kompetence občanské

- pozitivní motivací a praktickým využitím oboru vedeme studenta k zodpovědnému přístupu k plnění všech úkolů a zájmu o předmět
- na historických příkladech ukazujeme studentům, jak důležitý a nezbytný je respekt k druhému, snaha o pochopení jeho odlišností i uvědomění si vlastních specifik a tím posilujeme studentovu toleranci, vstřícnost i otevřenost ve vztahu k druhým lidem
- pochopením historických jevů, jejich příčin i důsledků rozvíjíme ve studentech odmítavý postoj k násilí a útlaku i jejich ochotu se proti těmto jevům veřejně postavit a odsoudit je, bránit svá lidská práva i práva jiných
- díky dobré orientaci v minulosti umožňujeme studentovi důkladné a logicky podložené pochopení základních zákonných i společenských norem
- rozvíjíme studentovo vnímání sounáležitosti s evropskou kulturou i pochopení civilizačního přínosu různých kultur
- prostřednictvím pozitivních i negativních historických příkladů učíme studenta zodpovědně se rozhodovat v přítomnosti, zaujmout zodpovědný postoj k současnosti i poskytnout pomoc druhému a přijmout odpovědnost za sebe
- studiem historie vedeme studenta k úctě k národním tradicím, k tomu, aby je chránil a vážil si jich, chápal jejich podstatu a historické kořeny, aby se s nimi sžil a díky tomu se aktivně zapojil do občanského života
- prohlubujeme studentovo pochopení kulturního a historického dědictví, jeho pozitivní vztah k uměleckým dílům a smysl pro kulturu a tvořivost

Kompetence k podnikavosti

- usilujeme o to, aby si student z každé činnosti uměl vybrat jev, který jej osobnostně či profesně obohatí
- podporujeme studenta ve schopnosti stanovit si cíl výuky, inspirujeme jej historickými příklady k řešení současných problémů
- vedeme studenta k tomu, aby při výuce prosazoval vlastní iniciativu a tvořivost

VIII.2.C – Dějepis

- na základě historických příkladů seznamujeme studenta s principy podnikání, poukazujeme na jeho možná rizika i dějinné možnosti jejich omezení
 - vedeme studenta k tomu, aby na základě zobecnění dějinných poznatků pochopil podstatu a zákonitosti podnikání, tržního mechanismu apod.
-

VIII.2.C – Dějepis

Rozpracování vzdělávacího obsahu vyučovacího předmětu

I. ROČNÍK		
Učivo	Očekávané výstupy	Poznámky
<p>Úvod do studia historie</p> <ul style="list-style-type: none"> • význam historického poznání pro současnost • práce historika, historické informace, jejich typy, účel a možnost využití 	<ul style="list-style-type: none"> ○ <i>student charakterizuje smysl historického poznání a jeho povahu jako poznání neuzavřeného a proměnlivého</i> ○ <i>rozdělí různé zdroje historických informací, způsob jejich získávání a úskalí jejich interpretace</i> 	<p>Součástí obsahu učiva je připomenutí významných dní a výročí</p> <p>Studenti v rámci předmětu zpracovávají odborný text (průvodce pražskou historií)</p> <p>Součástí obsahu učiva je také týdenní kulturně-historický kurz v Praze</p> <p>Celoročně realizováno PT Osobnostní a sociální výchova (komunikace, spolupráce při různých činnostech, autoevaluace, tolerance k práci druhých, inspirace historickým příkladem, morálka všedního dne) Realizována PT Multikulturní výchova, Mediální výchova (multikulturní terminologie, kritický rozbor informací, práce s textem)</p>
<p>Počátky lidské společnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> • doba kamenná (paleolit, mezolit, neolit, eneolit) • doba bronzová • doba železná • staroorientální státy (Mezopotámie, Egypt, Indie, Čína) 	<ul style="list-style-type: none"> ○ <i>student objasní ve shodě s aktuálními vědeckými poznatky materiální a duchovní život lidské společnosti v jednotlivých vývojových etapách pravěku; charakterizuje pojem archeologická kultura</i> ○ <i>zařadí časově a prostorově hlavní archeologické kultury pravěku</i> ○ <i>zdůvodní civilizační přínos vybraných starověkých společenství</i> ○ <i>popíše určující procesy a události, uvede významné osobnosti starověkých dějin</i> 	<p>Realizována PT Multikulturní výchova (vznik kultur, ras a etnik), Environmentální výchova (životní prostředí a vznik civilizace)</p> <p>Realizována PT Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (evropské kulturní kořeny), Multikulturní výchova (despocie, odlišnost kultur, rasová</p>

VIII.2.C – Dějepis

		tolerance), Environmentální výchova (životní prostředí a vznik starých civilizací, vliv člověka na přírodu)
<p>Náboženství</p> <ul style="list-style-type: none"> • polyteismus, přírodní náboženství • christianizace, křesťanství, hereze, reformace, protireformace • judaismus, islám a jejich význam v historii i současnosti • asijská náboženství (hinduizmus, buddhismus, konfucianství...) • kulty a sekty • fundamentalismus 	<ul style="list-style-type: none"> ○ <i>student vysvětlí a na příkladech doloží podstatný vliv křesťanství na evropskou civilizaci</i> ○ <i>objasní židovství (vazbu mezi židovstvím a křesťanstvím)</i> ○ <i>objasní další neevropské náboženské a kulturní systémy</i> ○ <i>orientuje se v historii nejrozšířenějších světových náboženství, chápe sepětí se současností jednotlivých církví</i> ○ <i>odliší specifika jednotlivých církví s ohledem na liturgii, tradice, teologické zásady i spojitost s politikou a kulturou</i> ○ <i>posoudí vliv světových náboženství na současnou celosvětovou politickou, společenskou, ekonomickou i kulturní situaci</i> ○ <i>kriticky pracuje s primárním sekundárním dokumentem, vybrané klíčové údaje uvádí do vzájemných souvislostí</i> ○ <i>na světová náboženství pohlíží s respektem, „očima druhého“, analyzuje cizí postoje a hodnoty a usiluje o jejich pochopení</i> ○ <i>uznává rovnocennost všech vyznání, má vstřícný postoj k odlišnostem jiných církví a kultur a respektuje je</i> 	<p>Realizována PT Multikulturní výchova (respekt k odlišné víře a kultuře, úloha náboženství, rasová tolerance), Mediální výchova (práce s dokumentem)</p> <p>Realizována PT Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (evropské kulturní kořeny), Environmentální výchova (životní prostředí a vznik starých civilizací, vliv člověka na přírodu)</p> <p>Téma rozšířeno v průběhu kurzu v Praze (mytologie ve výtvarném umění, dílna o židovských zvycích a tradicích v ŽMP)</p> <p>Součástí je třídní dílna Světová náboženství</p> <p>Využití učiva zeměpisu, literatury a výtvarné výchovy</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Státy a vlády • staroorientální despotie • řecká polis, antická demokracie a jiné formy vlády ve starověkém Řecku • politické subjekty starověkého Říma (skupiny a strany, osobnosti); římská republika, triumvirát a císařství • středověký stát a jeho typy, jeho utváření, reprezentanti, příčiny nestability • utváření národních států a jejich reprezentace • ústavy a občanská práva • absolutismus a stavovství • novodobá demokracie a 	<ul style="list-style-type: none"> ○ <i>student charakterizuje politický, hospodářský a vojenský význam státu v různých dějinných etapách</i> ○ <i>doloží na konkrétních příkladech souvislost mezi formou vlády a společenským rozvrstvením</i> ○ <i>zhodnotí význam činnosti konkrétních historických osobností v podmínkách státních reforem a společenských zvrátů</i> ○ <i>popíše nástroje státní moci a mechanismy vládnutí v různých dějinných etapách</i> ○ <i>bezpečně rozpoznává demokratické a nedemokratické principy a postupy</i> 	<p>Realizována PT Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (evropské kulturní kořeny), Multikulturní výchova (demokracie, deportace), Mediální výchova (rozbor antických dokumentů)</p> <p>Využití učiva společenskovedních oborů, kořenů</p>

VIII.2.C – Dějepis

<p>diktatura, totalitní režimy</p>		<p>evropské kultury, zeměpisu a literatury</p>
<p>Konflikty a jejich řešení</p> <ul style="list-style-type: none"> • řecko-perské války, punské války • války za ovládnutí středoevropského prostoru • náboženské války • třicetiletá válka • napoleonské války • války za nezávislost (USA, Polsko, Balkán) • válečné konflikty ve 20. století 	<ul style="list-style-type: none"> ○ <i>student charakterizuje příčiny a důsledky konkrétních válek</i> ○ <i>uvažuje o mírových možnostech řešení konfliktů v minulosti jako o možné neuskutečněné alternativě</i> ○ <i>rozpoznává význam a důležitost strategie, taktiky a techniky ve válečných konfliktech</i> ○ <i>naplňuje historickými argumenty pojmy hrdinství, zrada, válečné zločiny a krutost, osobní statečnost, mírová iniciativa, pacifismus a humanitární právo</i> 	<p>Realizována PT téma Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (formování středověké Evropy),</p> <p>Multikulturní výchova (multikulturalita středověké Evropy)</p> <p>Využití učiva zeměpisu, kořenů evropské kultury, cizích jazyků, literatury</p> <p>Realizováno PT Multikulturní výchova (střet kultur a náboženství, fundamentalismus, islamizace apod., nutnost tolerance – historické projevy), Mediální výchova (kritická práce s dobovým dokumentem, dobové komentáře k událostem světových dějin, filmové dokumenty a jejich analýza)</p>
<p>Rovnost a nerovnost ve společnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> • neolitická revoluce jako předpoklad majetkové nerovnosti • otroci a svobodní v antické společnosti • rovnost a nerovnost ve středověké společnosti • emancipační hnutí proletariátu a ostatních sociálních skupin 19. a 20. století • sociální stát, jeho vznik a současné problémy 	<ul style="list-style-type: none"> ○ <i>student vysvětlí zásadní zlom ve vývoji lidstva v důsledku cílevědomé zemědělské a řemeslné činnosti</i> ○ <i>charakterizuje příčiny sociální nerovnosti a její důsledky v různých etapách vývoje lidské společnosti</i> ○ <i>rozpoznává vztah mezi hospodářskou a společenskou (politickou) nerovností; vysvětlí postavení žen v minulosti</i> ○ <i>charakterizuje postavení jednotlivých společenských vrstev v různých vývojových etapách lidské společnosti</i> ○ <i>uvádí příklady sociálních konfliktů a revolucí, jejich výsledky a důsledky</i> ○ <i>objasňuje úspěchy a omyly (zločiny) při řešení rovnosti a nerovnosti v 19. a 20. století</i> 	<p>Realizována PT Multikulturní výchova (vznik kultur, ras a etnik),</p> <p>Realizována PT Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (evropské kulturní kořeny), Multikulturní výchova (despocie, odlišnost kultur, rasová tolerance), Environmentální výchova (životní prostředí a vznik starých civilizací) Mediální výchova (kritická práce</p>

VIII.2.C – Dějepis

		s dobovým dokumentem, dobové komentáře k událostem světových dějin, filmové dokumenty a jejich analýza)
--	--	---

II. ROČNÍK		
Učivo	Očekávané výstupy	Poznámky
<p>Migrace - prolínání a střety kultur, expanze, kolonizace, dekolonizace</p> <ul style="list-style-type: none"> • velká řecká kolonizace • „stěhování národů“ • vnitřní a vnější kolonizace na našem území • křížácké výpravy • arabská, mongolská a turecká expanze do Evropy • zámořské výpravy a objevy • ideologické, politické a hospodářské důsledky zámořských výprav • vytváření koloniálních soustav evropskými velmocemi • příklad národně osvobozeneckého boje a problémy nově vzniklých států • sociální migrace • nucené transfery obyvatelstva v 19. a 20. století 	<ul style="list-style-type: none"> ○ <i>student charakterizuje příčiny migrace obyvatelstva</i> ○ <i>hodnotí různé typy migrace (dobrovolná, nucená; hospodářská, politická); své hodnocení podporuje historickými argumenty</i> ○ <i>objasňuje hospodářské, sociální (politické) a kulturní důsledky migrace</i> ○ <i>uvádí na příkladech základní principy tolerance a netolerance kultur při vzájemném setkávání</i> ○ <i>interpretuje konkrétní lidský příběh ovlivněný migrací</i> ○ <i>charakterizuje křížácké války jako ideologický import křesťanství do islámského a pohanského světa</i> ○ <i>charakterizuje důsledky turecké expanze pro evropské země</i> ○ <i>objasní příčiny koloniální expanze a její důsledky pro koloniální velmoci i pro kolonizovanou populaci</i> ○ <i>na konkrétním příkladu objasní problém dekolonizace a problémy rozvojových zemí</i> 	<p>Součástí obsahu učiva je připomenutí významných dní a výročí</p> <p>Součástí obsahu učiva je také půldenní projekt Den památky obětí komunistického režimu</p> <p>Celoročně realizována PT Osobnostní a sociální výchova (utváření sociálních postojů studentů, komunikace, autoevaluace, tolerance k práci druhých, morálka všedního dne, historické paralely), Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (významní Evropané, český stát a Evropa, vývoj evropské kultury), Multikulturní výchova (střety kultur a náboženství v dějinách, úsilí o toleranci), Mediální výchova (práce s historickým dokumentem)</p> <p>V tématu realizováno průřezové téma Environmentální výchova (zemědělská půda, lesy a feudalismus)</p>

VIII.2.C – Dějepis

<p>Práce a každodennost</p> <ul style="list-style-type: none"> • vznik zemědělství, řemesla a obchodu • postavení pracujících a vztah k práci v antických a staroorientálních státech • feudální výrobní způsob, venkov a zemědělství, rozvoj řemesel a obchodu • urbanizace a industrializace • monopolizace a globalizace • každodennost a alternativy trávení volného času; sport a zdravý životní styl 	<ul style="list-style-type: none"> ○ <i>student objasní význam práce pro rozvoj lidské společnosti</i> ○ <i>objasní postavení společenských vrstev reprezentujících výrobní způsob dané etapy společenského vývoje</i> ○ <i>charakterizuje postavení žen v každodenním životě společnosti v průběhu dějinného vývoje</i> ○ <i>při posuzování pracovních činností, rozlišuje mezi ekologickým a ekonomickým efektem</i> ○ <i>vysvětlí prudké změny v každodenním životě v důsledku urbanizace a industrializace v 19. století</i> ○ <i>charakterizuje způsob trávení volného času v jednotlivých dějinných etapách</i> 	<p>Využití učiva zeměpisu, literatury</p> <p>Realizováno PT Mediální výchova (kritická práce s dobovým dokumentem, dobové komentáře k událostem světových dějin, filmové dokumenty a jejich analýza)</p>
<p>Ideje a ideály</p> <ul style="list-style-type: none"> • kalokagathia a její vyjádření v řeckém umění • římský portrét a římské užité umění • antické kulturní dědictví • románská kultura, gotika, renesance a humanismus • baroko, rokoko, klasicismus, osvícenství • romantismus, nacionalismus, liberalismus, socialismus • demokratické ideje, fašismus a nacismus, komunismus • věda v moderní době - úspěchy a zneužití 	<ul style="list-style-type: none"> ○ <i>student rozpozná a charakterizuje souvislost mezi společenskými idejemi a jejich uměleckým ztvárněním</i> ○ <i>vysvětlí a na příkladech doloží podstatný vliv antiky, judaismu a křesťanství na evropskou civilizaci</i> ○ <i>objasní význam klášterů a univerzit jako kulturních a ideologických center středověku a raného novověku</i> ○ <i>charakterizuje ideové směry 18. a 19. století a uvádí konkrétní příklady jejich projevů ve společenské realitě</i> ○ <i>vysvětlí příčiny prudkého vědeckého rozvoje 19. a 20. století a jeho vliv na vývoj společnosti</i> 	<p>Využití učiva zeměpisu, literatury a výtvarné výchovy</p> <p>Realizováno PT Mediální výchova (kritická práce s dobovým dokumentem, dobové komentáře k událostem světových dějin, filmové dokumenty a jejich analýza)</p>
<p>Osvícenství, revoluce a idea svobody, modernizace společnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> • osvícenství • velké revoluce - francouzská revoluce 1789-1799, vznik USA, revoluce 1848 • Evropa za napoleonských válek a po Vídeňském kongresu • rozvoj výroby a vědy, proměna agrární společnosti ve společnost průmyslovou, změny v sociální struktuře • utváření novodobých národních společností (zejména české, slovenské, německé, italské); emancipační hnutí sociálních skupin • předpoklady a projevy imperiální (mocenské a koloniální) politiky velmocí; nástup Ruska jako evropské velmoci; USA, jejich vnitřní vývoj a mezinárodní 	<ul style="list-style-type: none"> ○ <i>student určí a zhodnotí hlavní myšlenky a principy osvícenství, rozpozná jejich uplatnění v revolucích 18. a 19. století</i> ○ <i>na konkrétních příkladech jednotlivých států demonstruje postupný rozklad, zánik a proměny dosavadních systémů přes úsilí mocenských struktur o jejich udržení</i> ○ <i>posoudí význam ústavy a novou organizaci státu, popíše základní typy parlamentních státních systémů</i> ○ <i>vysvětlí emancipační hnutí národů i jednotlivých společenských vrstev; vymezí místo utváření českého novodobého národa v tomto procesu včetně jeho specifických rysů</i> ○ <i>charakterizuje proces modernizace společnosti, vysvětlí průběh</i> 	<p>Využití učiva zeměpisu, literatury, cizích jazyků</p> <p>Realizováno PT Environmentální výchova (technika a proměny přírody, přírodní vědy a společnost)</p>

VIII.2.C – Dějepis

<p>postavení do první světové války</p> <ul style="list-style-type: none"> • vzájemné střetávání velmocí, diplomatické a vojenské aktivity v předvečer první světové války, mimoevropská ohniska koloniálních konfliktů • proměny životního stylu, vzdělanost a umění „belle epoque“ přelomu 19. a 20. století 	<p><i>industrializace a její ekonomické, sociální a politické důsledky; rozpozná její ekologická rizika; určí základní příčiny asymetrického vývoje Evropy a světa v důsledku rozdílného tempa modernizace</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ○ vysvětlí expanzivní záměry velmocí v okrajových částech Evropy a v mimoevropském světě, jež byly příčinou četných střetů a konfliktů daného období 	
--	---	--

III. ROČNÍK

Učivo	Očekávané výstupy	Poznámky
<p>Moderní doba - situace v letech 1914-1945</p> <ul style="list-style-type: none"> • první světová válka, české země v době první světové války, první československý odboj • revoluce v Rusku, upevňování bolševické moci • versailleský systém a jeho vnitřní rozpory • vznik Československa, Československo v meziválečném období • Evropa a svět ve 20. a 30. letech, světová hospodářská krize ve světě i v ČSR, růst mezinárodního napětí a vznik válečných ohnisek • mnichovská krize a její důsledky • kultura 1. poloviny 20. století (zrod moderního umění, nástup masové kultury, sport) • druhá světová válka (globální a hospodářský charakter války, věda a technika jako prostředky vedení války, válečné zločiny, holocaust), Protektorát Čechy a Morava, druhý československý odboj 	<ul style="list-style-type: none"> ○ <i>student charakterizuje dvě světové války, objasní hlavní události; dokumentuje sociální, hospodářské a politické důsledky těchto konfliktů</i> ○ <i>uvede příčiny a projevy politického a mocenského obrazu světa, který byl určen vyčerpáním tradičních evropských velmocí, vzestupem USA a nastolením bolševické moci v Rusku</i> ○ <i>vymezí základní znaky hlavních politických nedemokratických ideologií a dovede je srovnat s hodnotami a principy demokracie; objasní příčiny a podstatu agresivní politiky a neschopnosti potenciálních obětí jim čelit</i> ○ <i>vysvětlí souvislost mezi světovou hospodářskou krizí a vyhrocením politických problémů</i> ○ <i>popíše a zhodnotí životní způsob v moderní evropské společnosti, zhodnotí význam masové kultury</i> 	<p>Součástí obsahu učiva je připomenutí významných dní a výročí</p> <p>Součástí učiva je také půdenní dílna Den památky obětí holocaustu</p> <p>Celoročně realizována PT Osobnostní a sociální výchova (utváření sociálních postojů studentů, historické paralely), Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (významní Evropané, český stát a Evropa, vývoj evropské kultury, evropská integrace), Multikulturní výchova (historické střety kultur a náboženství v dějinách, bezpráví a intolerance v moderních dějinách) a Mediální výchova (práce s historickým dokumentem, dobové komentáře k událostem světových dějin, filmové dokumenty a jejich analýza)</p> <p>Využití učiva zeměpisu, literatury, cizích jazyků</p>

VIII.2.C – Dějepis

<p>Soudobé dějiny – bipolární svět</p> <ul style="list-style-type: none"> • Evropa a svět po 2. světové válce (OSN, princip sociálního státu v Evropě) • východní blok, jeho politický, hospodářský a sociální vývoj; SSSR jako světová velmoc; RVHP, Varšavská smlouva • euroatlantická spolupráce a vývoj demokracie; USA jako světová velmoc • Životní podmínky na obou stranách „železné opony“ (každodenní život, kultura) • konflikty na Blízkém východě • dekolonizace; „třetí svět“ a modernizační procesy v něm-ekonomické, demografické a politické postavení v globálním světě 	<ul style="list-style-type: none"> ○ <i>student charakterizuje vznik, vývoj a rozpad bipolárního světa, jeho vojenská, politická a hospodářská seskupení, vzájemné vztahy a nejvýznamnější konflikty</i> ○ <i>vysvětlí základní problémy vnitřního vývoje zemí západního a východního bloku; zejména se zaměří na pochopení vnitřního vývoje a vzájemných vztahů supervelmocí USA, SSSR, situací ve střední Evropě a situací v naší zemi</i> ○ <i>porovná a vysvětlí politiku a způsob života v nedemokratických společnostech a v demokraciích</i> 	<p>Realizována PT Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (významní Evropané, český stát a Evropa, vývoj evropské kultury, evropská integrace), Multikulturní výchova (historické střety kultur a náboženství v dějinách, bezpráví a intolerance v moderních dějinách) a Mediální výchova (práce s historickým dokumentem, dobové komentáře k událostem světových dějin, filmové dokumenty a jejich analýza)</p> <p>Využití učiva zeměpisu, literatury, cizích jazyků</p>
<p>Soudobé dějiny – problémy současnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> • pád komunistických režimů a jeho důsledky; sjednocující se Evropa a její místo v globálním světě • mimoevropské civilizační okruhy • globalizace • globální problémy moderní společnosti 	<ul style="list-style-type: none"> ○ <i>student popíše mechanismy a prostředky postupného sjednocování Evropy na demokratických principech, vysvětlí lidská práva v souvislosti s evropskou kulturní tradicí; popíše základní instituce sjednocující se Evropy, jejich úlohu a fungování</i> ○ <i>objasní hlavní problémy a specifické cesty vývoje významných postkoloniálních rozvojových zemí</i> ○ <i>objasní specifika a význam islámské (popř. jiné neevropské) kultury v moderním světě</i> ○ <i>vymezení základní problémy soudobého světa a možnosti jeho dalšího vývoje</i> 	<p>Realizována PT Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (významní Evropané, český stát a Evropa, vývoj evropské kultury, evropská integrace), Multikulturní výchova (historické střety kultur a náboženství v dějinách, bezpráví a intolerance v moderních dějinách) a Mediální výchova (práce s historickým dokumentem, dobové komentáře k událostem světových dějin, filmové dokumenty a jejich analýza)</p> <p>Využití učiva zeměpisu, literatury, cizích jazyků</p> <p>Téma doplněno o odbornou exkurzi do krytu CO v Liberci</p>

VIII.2.C – Dějepis

IV. ROČNÍK		
Učivo	Očekávané výstupy	Poznámky
<p>Regionální dějiny</p> <ul style="list-style-type: none"> nejvýznamnější archeologické památky našeho regionu středověké osidlování severních Čech a založení města vývoj v období prvních významných vlastníků libereckého panství Biberštejnů hospodářský vzestup v období Redernů a Albrechta z Valdštejna Gallasovská panství v severních Čechách a další hospodářský vzestup Liberce selská povstání a další nepokoje vývoj v 19. století vývoj v první polovině 20. století národnostní složení a mnichovská krize Liberec jako součást Třetí říše odsun Němců Liberec po druhé světové válce významné události druhé poloviny 20. století (1968, 1989) 	<ul style="list-style-type: none"> <i>student rozpozná souvislost mezi obecnými (celospolečenskými, světovými) tendencemi a konkrétními (lokálními nebo regionálními) společenskými jevy</i> <i>charakterizuje případné shody nebo odlišnosti mezi obecným a lokálním (regionálním) a vysvětluje jejich příčiny</i> 	<p>Celoročně realizována PT Osobnostní a sociální výchova (komunikace, kooperace, tolerance, rozvoj historického i kritického myšlení) Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (významní Evropané, český stát a Evropa, vývoj evropské kultury, evropská integrace), Multikulturní výchova (historické střety kultur a náboženství v dějinách, bezpráví a intolerance v moderních dějinách) a Mediální výchova (práce s historickým dokumentem, dobové komentáře k událostem světových dějin, filmové dokumenty a jejich analýza)</p> <p>téma doplněno odbornou exkurzí do Severočeského muzea v Liberci</p> <p>Využití učiva zeměpisu, literatury, cizích jazyků</p>
<p>Významné mezníky v dějinách diplomacie 20. století</p> <ul style="list-style-type: none"> svět na prahu 20. století, předválečná diplomacie versaillesko-washingtonský systém meziválečné diplomatické aktivity diplomacie za 2. světové války, Postupimská konference poválečné uspořádání světa, významné mezinárodní konference a mírové dohody OSN, NATO, EU a další mezinárodní organizace 	<ul style="list-style-type: none"> <i>student charakterizuje konflikty mezi velmocemi na přelomu století, jejich příčiny a snahy o diplomatické řešení</i> <i>zhodnotí funkčnost Trojspolku a Trojdhody a vymezí jejich úlohu v dějinách mezinárodních vztahů</i> <i>posoudí úlohu velmocí v průběhu 1. světové války a jejich podíl na mírových jednáních</i> <i>vystihne příčiny a důsledky vstupu USA do války</i> <i>zhodnotí pozitiva i negativa versaillesko-washingtonského systému a úlohu Společnosti národů</i> 	<p>Realizována průřezová témata Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (mezinárodní spolupráce a její úskalí, vnímání problematiky evropské integrace), Multikulturní výchova (multikulturní svět a místo studenta v něm, respekt, historické střety</p>

VIII.2.C – Dějepis

	<ul style="list-style-type: none"> ○ <i>popíše a zobecní základní rysy mezinárodní politiky ve 20. a 30. letech se zřetelem na postavení USA, VB, Francie, Německa a SSSR, kriticky zhodnotí jejich přínos i chyby v diplomacii</i> ○ <i>vysvětlí postoj západních demokracií k fašistickému Německu, Itálii a Japonsku</i> ○ <i>zhodnotí úlohu Atlantické charty a Velké trojky v boji proti fašistickému bloku</i> ○ <i>orientuje se v závěrečných konferencích v Casablance, Teheránu, Jaltě a Postupimi a vymezení jejich význam pro další vývoj Evropy i světa</i> ○ <i>chápe úlohu OSN v poválečných dějinách i v současnosti</i> ○ <i>objasní příčiny zhoršujícího se vztahu mezi USA a SSSR a vznik jednotlivých mocenských sfér vlivu, kriticky hodnotí úlohu velmocí po r. 1945</i> ○ <i>na základě orientace v největších poválečných mezinárodních konfliktech posoudí úlohu velmocí, zhodnotí úlohu vojenských bloků</i> ○ <i>rozpad koloniálního systému uvede do souvislosti s mezinárodními politickými trendy doby před- i poválečné</i> ○ <i>chápe kořeny hnutí nezúčastněných</i> ○ <i>popíše a zhodnotí proces evropské integrace</i> ○ <i>charakterizuje proměny vztahů mezi USA a SSSR ve 2. polovině 20. století se zaměřením na jednání o odzbrojení</i> ○ <i>vysvětlí hlavní příčiny rozpadu bipolárního světa, charakterizuje je a poukáže na nebezpečnost dezintegračních snah v Evropě</i> ○ <i>vymezení nebezpečné rysy konfliktů přelomu 20. a 21. století (Jugoslávie, Irák, Afghánistán)</i> ○ <i>orientuje se v současných diplomatických aktivitách</i> 	<p>kultur a náboženství v dějinách, bezpráví a intolerance v moderních dějinách)</p> <p>Využití učiva zeměpisu, literatury, cizích jazyků</p>
<p>Kořeny evropské kultury</p> <ul style="list-style-type: none"> • kultura, civilizace a její rysy • antická mytologie • biblická dějprava • keltská a slovanská mytologie 	<ul style="list-style-type: none"> ○ <i>student vymezení pojmy civilizace a kultura, na konkrétních příkladech uvede proměny civilizace a kultury v čase</i> ○ <i>orientuje se v antické mytologii, rozlišuje hlavní božstva podle atributů a patronace, analyzuje náboženské představy člověka a jejich vliv na tehdejší společnost</i> ○ <i>zhodnotí odkaz antické mytologie pro dnešní svět a využije získané poznatky k charakteristice a</i> 	<p>Realizována PT</p> <p>Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (komparace, kořeny evropské kultury a její regionální specifika, polemika, věcná argumentace), Multikulturní výchova</p>

VIII.2.C – Dějepis

	<p><i>pochopení díla s antickými motivy</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ○ <i>chápe význam Bible jako historického pramene, objasní vznik Starého zákona a jeho význam pro tehdejší i současnou civilizaci</i> ○ <i>vnímá kulturní význam Bible a její aktuálnost v současném světě umění a etiky</i> ○ <i>vysvětlí okolnosti vzniku Nového zákona, zhodnotí osobnost Ježíše Krista, jeho význam pro tehdejší i dnešní společnost hlásící se k jeho tradici</i> ○ <i>objasní historickou podstatu Vánoc a Velikonoc, podstatu křesťanských zvyků a tradic, jejich význam pro dnešní společnost</i> ○ <i>na základě novozákonních příběhů chápe odlišnost křesťanství, ví, jakými cestami se toto náboženství rozšířilo, a chápe důvody jeho „popularity“ i jeho vliv na utváření středověké a novověké Evropy a formování mezilidských vztahů</i> ○ <i>rozumí základním pojmům souvisejícím s dějinami křesťanství v kontextu historickém i současném</i> ○ <i>porovná starověké mytologie s keltskou a slovanskou, vyhledává shodné rysy i možnosti vzájemného vlivu</i> 	<p>(náboženská tolerance a kulturní identita)</p> <p>Téma doplněno odbornou exkurzí do Oblastní galerie v Liberci (mytologické náměty ve výtvarném umění)</p> <p>Využití učiva kořenu evropské kultury, literatury a estetických oborů</p>
<p>Základní prameny ke studiu českých dějin</p> <ul style="list-style-type: none"> • diplomatika a její zásady • edice státních listin • edice urbaniálních záznamů, Berní rula, Tereziánský katastr • periodika jako primární pramen historického poznání 	<ul style="list-style-type: none"> ○ <i>student si osvojí zásady diplomatiky</i> ○ <i>chápe rozdíl mezi původním a editovaným pramenem, využívá výhod editace pro heuristickou práci</i> ○ <i>orientuje se v základních pramenných edicích k českým dějinám, porovnává je a hodnotí</i> ○ <i>oceňuje význam periodik jako primárního pramene a ovládá zásady kritické práce s publicistickými zprávami</i> 	<p>Realizováno PT Mediální výchova</p>
<p>Součástí obsahu učiva v každém ročníku je připomenutí významných dní a výročí, především:</p> <p>Den české státnosti Den vzniku samostatné ČSR Den boje za svobodu a demokracii Den přistoupení ČR k NATO Den vstupu ČR do EU Den vítězství Kořeny a tradice významných církevních svátků (advent, Vánoce, Velikonoce, Cyril a Metoděj, J. Hus)</p>		